

EDİTÖRDEN...

Sayın Meslektaşlarım,
TOTBİD Dergisi'nin Değerli Okurları,
2022'ye başlarken:

Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği (TOTBİD)'nin resmi yayın organı olan TOTBİD Dergisi 2002 yılından beri düzenli olarak yayımlanmaktadır. TOTBİD Dergisi Yönergesinde de belirtildiği gibi; derginin sahibi (yazı işleri müdürü) TOTBİD adına TOTBİD Yönetim Kurulu Başkanındır. TOTBİD Yönetim Kurulu Üyeleri, TOTEK Başkanı, TOAK Başkanı, dergi editörü, editör yardımcıları ve teknik kurul üyeleri derginin yayın kurulunu oluştururlar. Bu vesileyle, katkılarından dolayı; önceki TOTBİD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Halit Pınar'a ve Yönetim Kurulu Üyelerine, önceki TOTEK Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Önder Kalenderer'e ve TOAK Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Esat Kıter'e teşekkür ederiz. Kasım ayında Antalya'da yapılan 30. Ulusal Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi esnasında yapılan TOTBİD Genel Kurulu ve seçimlerde göreve gelen Prof. Dr. Cem Nuri Aktekin başkanlığındaki TOTBİD Yönetim Kuruluna, Prof. Dr. Yusuf Yıldız başkanlığındaki TOTEK Yönetim Kuruluna ve Prof. Dr. Murat Korkmaz başkanlığındaki TOAK Yönetim Kuruluna da başarılar dileriz.

*

Bu sayıdan itibaren derginin redaksiyon ve dizgi işlemleri ile yayımlanma aşamasına kadar olan süreçte Bilimsel Tıp Yayınevi ile birlikte çalışacağız. Önceki katkılarından dolayı BAYT (Bilimsel Araştırmalar Basın, Yayın ve Tanıtım) Yayınevi ekibine teşekkür ederiz. Derginin elektronik ortamda yayımlanma işlevini ise Pleksus firması yapmaktadır.

*

Sanal evren (*Metaverse, Meta-universe*): Son yıllarda yaşantımıza giren sanal gerçeklik ile ilgili uygulamalar bugün dijital dünyaya dönüşmek üzere. Sanal gerçeklik gözlükleri ile başlayan yolculuk hologramlarla sanal dünya içinde rol almaya kadar ilerlemiş durumda.

Giderek daha sık duymaya başladığımız *Metaverse (Meta “diğer, öte” - universe “evren”)*, gerçek ve sanal dünyanın bilim kurgu ile birleştiği bir dijital dünya olarak tanımlanabilir. İnsanların hiçbir fiziksel çaba harcamaksızın artırılmış sanal gerçeklik cihazları sayesinde tamamen zihinsel olarak kendilerini hissettikleri algısal bir evrendir. Bir diğer ifade ile, fiziksel gerçeklikle sanal gerçekliğin birleştiği ortak bir sanal dünyalar topluluğudur. Böyle bir sanal dünyada, bilgisayar kullanmaya gerek kalmaksızın insanların farklı elektronik aletlere geçiş yapabileceği ve sanal ortamda iletişim kurabileceği ifade edilmektedir (<https://tr.euronews.com/next/2021/12/18/meta-universe-nedir-metaverse-ile-ilgili-neler-biliniyor>; <https://www.technologic.com.tr/metaverse-nedir-metaverse-fikri-nasil-ve-neden-ortaya-cikti/53183/>.html; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Metaverse>).

Metaverse, şimdilik sadece oyunlarla sınırlıdır. Peki ya bunun izleyicisi olmaktan çıkıp *Metaverse*'i yaşam biçimi hâline getirenler ya da artırılmış gerçeklik ile sanal gerçekliğin bir arada sunulabileceği sanal dünyaya girip, bu aldatıcı dünyadan çıkmak istemeyenler olursa ve neyin gerçek neyin sanal olduğu karıştırılırsa!!! Her ne kadar “her nesil kendi geleceğini yaratır” ise de bahsettiklerimizin olumlu ya da olumsuz yönlerini zaman gösterecek. Belki de gelecekte meslektaşlarımız, sanal dünyada hastaneler kurup o hastanelerde çalışmaya başlayacak!

Geçmiş zaman yolculuğu şimdilik mümkün değilse de sanal ortamlarda geçmiş yaşanabilir ya da yaşatılabilir hale getirildi. Sanal gerçeklik (*virtual reality*), yapay zekâ (*artificial intelligence*) ve sanal evren (*metaverse, meta-universe*) kavramlarından hareketle, acaba “*Matrix* (1999) filmi gerçek mi oluyor?” sorusunu içimizde sorgulayabiliriz.

*

Yaşantımızı kolaylaştırdığına inandığımız bu teknolojik yenilikler, sahip olduğumuz bazı yeteneklerimizin zayıflamasına ya da körelmesine neden olabilir mi? Örneğin, hesap makineleri çıkmadan zihinden hesap yapma yeteneğimiz daha iyiydi. Bilgisayar klavyesini ya da cep telefonu tuşlarını mükemmel kullanabilsek de yazı yazma becerimizi ya da isteğimizi zamanla kaybedebilir miyiz? Bilgisayar yazılımlarına ya da yeni geliştirilen cihazlara güvenmemiz ve görev dağılımında paydaş olarak kullanmamız sonucu üç boyutlu düşünme becerimiz giderek azalacak mı?

*

Olumlu yönden bakarsak günümüzde hızlı ilerleyen teknolojik gelişmeler, her gün yeni buluşların ve bunlarla ilgili uygulamaların yaşantımıza katılmasına neden olmaktadır. Elde edilen ve toplanan verilerin büyüklüğü doğrultusunda, özellikle dijital alandaki ilerlemeler her alanda olduğu gibi sağlık ve tıp bilimi alanlarını da etkilemekte ve yönlendirmektedir. Gelişmeleri yakından takip etmek ve bilim dalımıza uygulamak görevlerimiz arasında olmalıdır. Bu nedenle 2022 yılının ilk sayısını “Ortopedi ve Travmatolojide Gelişmekte Olan Teknolojiler ve Ürünler” konusuna ayırdık. Bu sayıda “sanal ortamda hasta takibi ile tedavisinin planlanması, yapay zekânın meslek yaşantımızdaki uygulama

alanları ve getirebileceği kolaylıklar, teknolojinin gelişmesi ve ilerlemesine bağlı yeni implant tasarımları, eğitimde simülasyon uygulamaları, ameliyat öncesi veya esnasında yazılımlardan veya robotik kollardan yararlanarak yapılan ameliyatlara ile tıp alanındaki üç boyutlu baskı uygulamalarındaki gelişmeler” ele alındı.

*

Bu sayının planlanması ve oluşturulmasındaki katkılarından dolayı davetli sayı editörü Prof. Dr. Cemil Yıldız ile bilgi, deneyim ve zamanlarını bizlerle paylaşan yazarlara yayın kurulu adına teşekkür ederim.

*

2022'nin sizlere ve yakınlarınıza sağlık, huzur, mutluluk ve başarı dolu günler getirmesini dilerim.

En içten saygılarımla.

Prof. Dr. İrfan Esenkaya

TOTBİD Dergisi Editörü